

Tarptautinis seminaras „Politikos mokslų raida Rytų ir Vidurio Europoje“

2009 m. spalio 26–28 d. ISM Vadybos ir ekonomikos universitete (Arklių g. 18, Vilnius) vyko tarptautinis seminaras „Politikos mokslų raida Rytų ir Vidurio Europoje“. Jame dalyvavo politologai iš Lietuvos, Lenkijos, Latvijos, Vokietijos, Ukrainos, Baltarusijos, Moldovos ir Rusijos. Seminaras buvo inicijuotas gavus Lietuvos mokslo tarybos finansinę paramą ir surengtas bendradarbiaujant keletui Lietuvos aukštojo mokslo ir studijų institucijų: be minėto ISM, seminaro idėja ir tema buvo patraukli ir labai domino Europos humanitarinį universitetą (EHU) (Vilnius–Minskas), Socialinių tyrimų institutą ir Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutą (VU TSPMI). Pagrindinė seminaro organizatorė buvo Lietuvos politologų asociacija, kurios kvietimu į Vilnių atvyko Tarptautinės politologų asociacijos (IPSA) valdybos nariai Raineris Eisfeldas (Vokietija, IPSA atstovas ryšiams su mokslinių tyrimų grupėmis), Teresa Sasinska-Klas (Lenkijos politologų asociacijos prezidentė) ir Michailas Iljinas (Rusijos politologų asociacijos garbės prezidentas). Seminaro organizacinio komiteto pirmininkė buvo Irminda Matonytė, Lietuvos politologų asociacijos prezidentė, IPSA valdybos narė, nuo 2009 m. liepos IPSA valdybos pakomitečio „Dalyvavimas ir narystė“ pirmininkė.

Seminaras vyko anglų ir rusų kalbomis. Sesijose buvo pristatyta ir aptarta sovietinio paveldo apimtys ir pobūdis regiono politikos moksluose, diskutuota apie politologijos „madą“ atskirose pokomunistinėse šalyse, ieškota vertybinių bei analitinių bendrybių regiono politologijoje, taip pat buvo kalbama apie tarptautinį regiono politologų bendradarbiavimą, jo tendencijas ir esamas bei galimas sinergijas. Atskiroje sesijoje buvo gilinamasi į regiono politologų, politikų ir žiniasklaidos sąveikas, šių trijų „korporacijų“ konkurenciją viešojoje erdvėje ir santykius su pilietine visuomene.

Seminaro dalyviai diskutavo ir kitomis politiškai jautriomis ir intelektualiai imliomis temomis: apie rusų kalbos kaip mokslinio bendravimo regione kalbos statusą ir perspektyvas; nacionalinių (Latvijos, Lietuvos, Baltarusijos, Ukrainos, Moldovos, Lenkijos, Rusijos) politikos mokslų terminijos raidą; nacionalinių politologų asociacijų institucionalizaciją ir indėlį į politikos mokslų profesionalizaciją šalyje; akademinę etiką regiono politikos moksluose, neišvengiamai patiriančiuose politinių ir korupcinių iššūkių.

Seminaro metu Raineris Eisfeldas paskaitė viešą paskaitą apie politikos mokslų ir režimų kaitą XX amžiaus Vokietijoje, pabrėždamas politikos mokslų ir politinės santvarkos paralelizmą ir su juo susijusius moralinius bei intelektualinius uždavinius politologų bendrijai. Diskusijose buvo kalbama apie politikos filosofijos ir politikos mokslų skirtį, nuo XX amžiaus pradžios susiformavusią ir įsitvirtinusią Vokietijos akademijoje, apie pastaruosius 20 metų vykstantį buvusios Rytų Vokietijos politologijos „inkorporavimą“ į Vokietijos politologiją, geopolitikos studijų tradicijas ir praktikas šiandieninėje Vokietijoje.

Seminaro dalyviai aptarė tolesnio bendradarbiavimo perspektyvas ir keletą galimų konkrečių bendros veiklos projektų. Ypatingo dėmesio sulaukė iniciatyva parengti enciklopedinį regiono politologinės terminijos žinyną, kur būtų pristatomos mokslinės sąvokos latvių, lietuvių, lenkų, rusų, ukrainiečių, baltarusių, moldavų (rumunų) bei anglų, prancūzų, vokiečių kalbomis, su šių sąvokų vartojimo pavyzdžiais, įvardijant vartosenos tendencijas. Kita idėja, kuriai seminaro dalyviai teikė daug dėmesio, – apie būsimąją kolektyvinę monografiją, aptariančią politikos mokslo ir politikos sąveikas regione. Seminaro metu dalyviai užsiėmė profesinių santykių aktyvinimu: VU TSPMI įvyko atskiras susitikimas aptarti glaudesį bendradarbiavimą su Immanuelio Kanto Kaliningrado valstybinio universiteto politologais; EHU politologai su Latvijos universiteto kolegomis diskutavo apie bendrų projektų galimybes, buvo kalbėta apie Moldovos, Bal-

tarusijos ir Ukrainos politologų bendruomenių tarpusavio santykių ir bendravimo su IPSA stiprinimą. Kolegos išsiskirstė sutarę keistis informacija apie savo šalies politologų bendruomenės renginius ir leidinius ir siekti glaudesnio bendradarbiavimo, galbūt išaugšančio į kolektyvinius mokslinius projektus.

IRMINA MATONYTĖ